

นิกริโต...

ชนเผ่าชาไกบนเทือกเขาสูงภาคใต้ตอนล่าง

สมศักดิ์ โสคนกุล

บริเวณป่าดิบชื้นภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่ป่าดิบชื้นแถบเทือกเขาของจังหวัด ตรัง พัทลุง สตูล ยะลา และนราธิวาส มีชนกลุ่มน้อยที่มีวิถีชีวิต ล่าสัตว์ เก็บของป่าจากธรรมชาติเพื่อการยังชีพ การแสวงหาอาหารทั้งพืชและสัตว์ จะเคลื่อนย้ายออกจากแหล่งที่อาหารขาดแคลนไปสู่แหล่งที่คาดว่าจะอุดมสมบูรณ์กว่า แต่จะไม่เก็บเกี่ยวอาหารจนหมดสิ้น พวกเขาจะปล่อยให้ทั้งพืชและสัตว์สามารถขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนได้ตามธรรมชาติ เพื่อจะให้ประโยชน์ในรอบต่อไปที่พวกเขาวนเข้ามาใช้ประโยชน์

พฤติกรรมของการอยู่ร่วมกับป่าของชนเผ่านี้ จึงสอดคล้องกับการออกแบบของธรรมชาติมาก นั่นคือธรรมชาติในเบื้องต้นได้ออกแบบมนุษย์มาเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมประชากรของสรรพชีวิตอื่นซึ่งได้แก่พืชและสัตว์บางชนิด โดยอาศัยการบริโภคเป็นกลไกสำคัญหลัก ปกติชนเผ่านี้จะสามารถบริโภคทั้งพืชและสัตว์เป็นอาหาร เมื่อใดที่ท้องเริ่มบอกว่าหิว เขาจึงจะออกไปหาอาหารในละแวกไม่ไกลจากที่พักชั่วคราวมากนักได้มาแล้วไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์จะแบ่งปันกันกิน วิถีชีวิตจึงเป็นแบบวันกินวันเพียงอ้อมท้องไม่มีการกักตุน ทั้งนี้เพื่ออยู่ร่วมกับสรรพชีวิตอื่นเพื่อความอยู่รอดแบบยั่งยืน วิถีชีวิตแบบนี้จึงดูคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เป็นผู้ล่าภายในสังคมชีวิตของป่าใหญ่ ถึงแม้ว่าจะถูกออกแบบมาให้เป็นผู้ล่าที่เก่งกาจสักเพียงใดก็ไม่ล่าสัตว์อื่นให้สิ้นซาก เพราะหากมันอาหารหมดสิ้นลง แน่แน่นอนหายนะก็จะสืบหลานเข้ามาหาตนเองในไม่ช้าเช่นกัน ท้ายที่สุดแม้จะรู้เรียนรู้ว่าวิธีเช่นนั้นไม่ใช่หนทางของการอยู่ร่วมเพื่อการอยู่รอด แต่อาจสายเกินกว่าจะแก้ไขเสียแล้ว

หากศึกษาและวิเคราะห์บริบทของพฤติกรรมมนุษย์ชนเผ่านี้อย่างลุ่มลึก ก็จะสัมผัสได้ว่าพวกเขาได้มีส่วนเสริมสร้างดุลยภาพแบบพลวัตของระบบนิเวศอย่างแท้จริง อาจเป็นเพราะด้วยจิตวิญญาณที่ผูกพันกับสังคมป่าอย่างแนบแน่น มนุษย์ชนเผ่านี้จึงยังรักที่จะเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ไม่ว่าโลกภายนอกของสังคมเมืองจะเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัย ที่สามารถเรียนรู้วิธีการแข่งขัน และการเอาตัวรอดเอาเปรียบสรรพชีวิตอื่นด้วยปัญญามากน้อยแค่ไหน พวกเขาก็ยังพึงพอใจที่จะมีชีวิตอยู่เรียบง่าย และยังคงคิดว่าวิถีแบบนี้ต่างหากที่เป็นวิถีที่สอดคล้องกับระบบธรรมชาติ

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สูงแถบเทือกเขาบรรทัด พัทลุง จังหวัดตรัง และสตูล เรียกชนเผ่านี้ว่า ชาวป่า(Forest people) ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากกรอบความคิดในเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างสภาพแวดล้อมของสังคมตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมของสังคมชนเผ่านี้เป็นสำคัญ ส่วนในพื้นที่จังหวัดยะลาและนราธิวาสประชาชนที่เป็นไทยพุทธ มักจะเรียกชนเผ่านี้ว่าซาไก(Sakai)ซึ่งเป็นคำที่แสดงความหมายไปในเชิงของการมีสถานะต่ำต้อยในทางสังคมมนุษย์ นอกจากนั้นคนจำนวนไม่น้อยในบางพื้นที่ชายแดนภาคใต้ชอบที่จะเรียกชนเผ่านี้ว่า เงาะ(Ngoh) หรือเงาะป่า(Ngoh pah) ด้วยเหตุผลที่เห็นว่าชนเผ่านี้มีเส้นผมม้วนหยิกคล้ายกับขนบนผลไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกว่าผลเงาะ

นิกริโต (Negritos) ก็เป็นอีกชื่อหนึ่งของชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ ซึ่งนักมานุษยวิทยาชอบเรียกกัน คำนี้มาจากภาษาสเปน(Spanish) ที่แผลงมาจากคำว่า “Negro” ซึ่งหมายถึงคนผิวดำตัวเล็กที่มาจากแอฟริกา (Africa) คำว่า “นิกริโต” เริ่มใช้กันตั้งแต่เมื่อคนยุโรปได้เดินทางเข้ามาในเอเชีย คำว่า “นิกริโต” จึงเป็นชื่อชนเผ่ามนุษย์ชนเผ่าหนึ่งที่รู้จักกันในวงกว้างทางวิชาการ และรู้จักกันไปทั่วทั้งโลก ชนเผ่านี้กระจัดกระจายในบางส่วนของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งหมายรวมถึงประชากรของ Aeta, Ati และอย่างน้อย 25 ชนเผ่าในประเทศฟิลิปปินส์ 12 ชนเผ่าในหมู่เกาะอันดามัน รวมถึงชนเผ่าซาไก(Mani)ในประเทศไทย และชนเผ่าเซมัง(Semang)ที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ดังนั้นเพื่อเป็นการให้เกิดเกียรติในความเป็นมนุษย์ที่วิวัฒนาการมาจากรากเหง้าเดียวกัน จึงขอเรียกชนเผ่านี้ว่า “นิกริโต” แทนคำว่า “ชาวป่า” หรือ “เงาะ” หรือ “ซาไก”

นิกริโต ... ร่องรอยวิวัฒนาการมนุษย์

ย้อนเวลากลับไปประมาณ 1.8 ล้านปี ถึง 2000,000 ปี ในทวีปแอฟริกาที่มีชีวิตสกุลโฮโมกลุ่มหนึ่งก่อกำเนิดขึ้น เรียกว่าโฮโม อีเรกตัส (Homo erectus) โฮโมกลุ่มนี้เชื่อกันว่าน่าจะพัฒนาขึ้นมาแทนที่ โฮโม แอบปิลิส (Homo habilis) ซึ่งปรากฏในแอฟริกาในช่วงเวลาประมาณ 2.4-1.6 ล้านปี เป็นสกุลโฮโมสายพันธุ์แรกที่วิวัฒนาการแยกสายมาจากออสตราโลพิเทคัส กลุ่มสกุลโฮโมอีเรกตัสเป็นกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี จึงสามารถมีชีวิตรอดและสืบทอดพันธุกรรมมาได้หลายชั่วรุ่น โครงสร้างร่างกายของพวกเขาสูงใหญ่กว่ามนุษย์ปัจจุบัน แขนยาวกว่าขาเล็กน้อย สามารถยืนตัวตั้งตรง มีกะโหลกศีรษะใหญ่ที่สามารถบรรจุสมองได้ประมาณ 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ยังเล็กกว่าสกุลโฮโม เซเปียนส์ที่เป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ปัจจุบัน ปากมีฟันและขากรรไกรล่างค่อนข้างใหญ่ กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร ต่อมาโฮโมสกุลนี้ได้อพยพออกจากแอฟริกาออกไปทั่วโลก โดยไม่ทราบสาเหตุ ทำให้มีการค้นพบโครงกระดูกทั้งในแอฟริกา อินโดนีเซีย และจีน เป็นต้น

หากพิจารณาวิวัฒนาการของมนุษย์สมัยใหม่อย่างพวกเรา ตามทฤษฎีการแทนที่ (Replacement theory) เชื่อกันว่าโฮโม เซเปียนส์ กำเนิดขึ้นในแอฟริกาประมาณ 200,000 -150,000 ปีมาแล้ว หลังจากนั้นจึงมีการอพยพออกจากแอฟริกาแพร่กระจายออกไปแทนที่โฮโมสกุลอื่นๆทั่วโลก ทฤษฎีนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า ทฤษฎีออกจากแอฟริกา (Out of Africa theory) การอพยพออกจากแอฟริกาจะอยู่ในช่วงเวลาประมาณ 65,000 ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นช่วงเวลาของยุคน้ำแข็งตอนปลาย สาเหตุการอพยพอาจมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้เกิดกลุ่มต่างๆ ของสกุลโฮโมเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อเขตการล่าสัตว์และหาอาหาร รวมทั้งสภาวะแวดล้อมของทวีปนี้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสมต่อวิถีชีวิตของพวกเขา การอพยพเกิดขึ้นบริเวณแอฟริกาตะวันออก ซึ่งบางคนเชื่อว่าน่าจะเป็นการอพยพเพียงระลอกเดียว แต่บางคนคิดว่าน่าจะมีประมาณสองระลอกเป็นอย่างน้อย

ทีมงานของ Dr. Macaulay คาดว่าจำนวนของโฮโม เซเปียนส์ ที่แข็งแรงประมาณ 500 คน ได้อพยพออกจากแอฟริกา การอพยพจะไม่ใช้เส้นทางด่านเหนือเพื่อมุ่งสู่ยุโรป เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นยุคน้ำแข็งตอนปลาย ในเขตขั้วโลกเหนือจะมีน้ำแข็งปกคลุมอยู่โดยทั่วไป ทำให้ยากที่จะปรับตัวให้มีชีวิตรอดได้ ดังนั้นเส้นทางอพยพจึงใช้เส้นทางตามริมชายฝั่งทะเลที่ปราศจากน้ำแข็งปกคลุม ประกอบกับระดับน้ำทะเลในช่วงเวลานั้นลดต่ำลงมาก ทำให้สะดวกต่อการเดินทาง นอกจากนั้นยังมีแหล่งอาหารจากทะเลให้สามารถใช้ในการยังชีพ รูปแบบของการเดินทางจึงน่าจะเป็นการออกจากแหล่งเดิมเพื่อล่าสัตว์และเก็บของป่าสำหรับการยังชีพ ในลักษณะเร่รอน มุ่งไปข้างหน้า ที่ใดอาหารอุดมสมบูรณ์จะหยุดพักนาน และเมื่ออาหารเริ่มขาดแคลนก็จะเคลื่อนย้ายต่อไป อัตราเร็วของการเดินทางถูกคาดการณ์ว่าน่าจะประมาณ 1 กิโลเมตร/ปี

การเคลื่อนย้ายของโฮโม เซเปียนส์ ในยุคนั้นคล้ายคลึงกับการล่าสัตว์เก็บของป่าของชนเผ่าซาไกในปัจจุบัน เพียงชนเผ่าซาไกจะกำหนดเส้นทางการล่าสัตว์เก็บของป่าในลักษณะเป็นวงจรวนเวียนไปมา ทั้งนี้เพื่อให้เวลาระบบนิเวศซ่อมแซมตนเองคืนกลับสภาพเดิม จะได้มีสัตว์ให้ล่า มีของป่าสำหรับเก็บกินเป็นอาหารหมุนเวียนไม่รู้จัก

การเดินทางของโฮโม เซเปียนส์ จะเดินทางตามแนวริมชายฝั่งของประเทศอินเดีย ผ่าน อาระเบีย(Arabia) กลุ่มประเทศต่างๆตามริมชายฝั่งของเอเชีย(Asia) รวมทั้งหมู่เกาะอันดามัน ประเทศไทย มาเลเซีย อินโดเนเซีย และท้ายสุดข้ามช่องแคบที่เรียกว่า Wallace's Line ในอินโดเนเซีย ซึ่งในห้วงเวลานั้นยังไม่สิ้นสุดยุคน้ำแข็ง ปริมาตรน้ำของโลกส่วนมากจึงยังคงเป็นน้ำแข็ง ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เชื่อมกับระดับน้ำทะเลของออสเตรเลียลดระดับลง จนกระทั่งแผ่นดินทั้งสองทวีปเกือบจะเชื่อมเป็นแผ่นดินเดียวกัน มีส่วนที่เป็นผืนน้ำวางกันเหลืออยู่เพียง 97 กิโลเมตร เท่านั้น จึงไม่มีความยากลำบากต่อการเดินทางขึ้นฝั่งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ของชนกลุ่มโฮโมเซเปียนส์ เมื่อประมาณ 5,000 ปีที่แล้วมา

ย้อนกลับมาสู่ปัจจุบันกลุ่มชนเผ่านิกริตที่ทั้งที่เป็น เซมังในประเทศมาเลเซีย และซาไกในประเทศไทย มีคำถามว่าทั้งสองชนเผ่าเกี่ยวข้องกับโฮโมเซเปียนส์ เมื่อประมาณ 50,000 ปีที่แล้ว อย่างไรหรือไม่ สำหรับในประเทศมาเลเซียนั้นได้มีทีมงานทางพันธุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกลาสโกว์(University of Glasgow) ประเทศอังกฤษ ซึ่งมี Dr.Vincent Macaulay เป็นหัวหน้าทีม ได้เข้าไปศึกษาชนพื้นเมืองดั้งเดิม(Aboriginal malays) ซึ่งเรียกว่า โอริง อัสนี(Orang Asli) จำนวน 60คน ซึ่งมีอยู่

3 ชนเผ่าด้วยกันคือเซมัง (Semang) ปกติพบอยู่ทางด้านเหนือของประเทศ Senoil ซึ่งพบกระจายอยู่ตอนกลางประเทศ และ Proto-Malay ที่พบอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ

การศึกษาทางพันธุกรรมดังกล่าว ทีมงานได้ทำการเจาะเลือดกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลของไมโทคอนเดรียดีเอ็นเอ (mtDNA) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเป็นไปได้ว่าชนเผ่าเซมัง อาจเป็นชนเผ่าเดียวที่หลงเหลืออยู่ ซึ่งสามารถรักษาพันธุกรรมดั้งเดิมของโฮโม เซเปียนส์ ที่อพยพเข้ามาในมาเลเซียครั้งแรกไว้ได้ และทำหน้าที่ถ่ายทอด ไมโทคอนเดรียดีเอ็นเอ (mtDNA) ตลอดช่วงเวลา 44,000-63,000 ปีที่ผ่านมาก็เป็นได้

สำหรับข้อมูลในประเทศไทยนั้นมีหลักฐานของโครงกระดูกโฮโม เซเปียนส์ ที่ขุดพบที่ถ้ำหมอบเขียวจังหวัดกระบี่โดย ศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูงาจร ซึ่งคำนวณอายุได้ประมาณ 25,000 ปี ต่อมาทีมงานวิชาการญี่ปุ่นและไทยได้ทำการการสกัดดีเอ็นเอจากโครงกระดูกดังกล่าว เพื่อทำการวิเคราะห์เทียบเคียงกับดีเอ็นเอของชนเผ่าซาไก ได้ข้อสรุปว่าโฮโม เซเปียนส์ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวในอดีต และน่าจะเป็นบรรพบุรุษของชนเผ่านิกริต(ชนเผ่าซาไก)ในปัจจุบัน

ลำสั่วว์ เก็บของป่า ... เพียงพอประมาณ

ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงพบว่า มีชนเผ่านิกริตอเร่ร่อนนวนเวียนไปมาในป่าดงดิบชื้นของเทือกเขาบรรทัด ในบางช่วงเวลาจะเข้ามาพักพิงในพื้นที่ป่าเขาหัวช้างของชุมชนตะโหมด ผู้คนบางคนในชุมชนนี้สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชาวนิกริตอ โดยการเรียนรู้และเข้าถึงวัฒนธรรม ทำให้สามารถสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ ชุมชนนี้จึงมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคนพื้นเมืองนิกริตอทั้งในด้านมนุษยวิทยา วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ซึ่งสามารถสืบค้นได้โดยอ้อมด้วยการสอบถามจากผู้ใกล้ชิดกับนิกริตอ หรือพบปะโดยตรงกับชาวนิกริตอโดยการนัดพบผ่านผู้ใกล้ชิดที่ชาวนิกริตอไว้วางใจ

ภาพรวมของลักษณะทางกายภาพของชนเผ่านิกริตอดูผิวเผินคล้ายกับคน แอฟริกา (Negrid Africans) แต่ไม่ใช่ ชนเผ่านี้มีโครงสร้างของร่างกายค่อนข้างเล็ก แต่สมส่วน มีความสูงประมาณ 145-160 เซนติเมตร มีดกกล้ามเนื้อของร่างกายทุกส่วนบ่งบอกถึงความแข็งแรง ฝ่ามือและเท้าค่อนข้างหนา นิ้วเท้าสั้นแข็งแรง ช่วยสนับสนุนการเคลื่อนที่ได้รวดเร็วทั้งในป่าทึบและภูเขาสูง สิวค่อนข้างแดงถึงแดงดำ กะโหลกปกคลุมด้วยผิวหนังที่มีเส้นผมหยิกแฉะหนึ่ศีรษะหากเป็นผู้ชาย ส่วนผู้หญิงผมจะหยิกฟู ขนาดของกะโหลกกว้างได้สัดส่วนกับคอและลำตัวซึ่งไม่ใหญ่หนัก ใบหน้าค่อนข้างกลม หน้าผากกว้างคางสั้นแหลม ปลายจมูกค่อนข้างบาน ดวงตาสีน้ำตาลอยู่ภายในเบ้าตาที่ไม่ลึก ปากกว้างริมฝีปากหนาเล็กน้อย ฟันแข็งแรงมาก

ชนเผ่านี้มักหากินแบบเร่ร่อนเป็นวงจรรออยู่ตามแนวเทือกเขาบรรทัด ช่วงเวลาของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มักจะหลบฝนเข้ามาอยู่ในบริเวณจังหวัดพัทลุง แต่ถ้าเป็นช่วงเวลาของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะหลบฝนเข้าไปอยู่ในบริเวณจังหวัดตรัง ทุกครั้งที่หยุดพักจะเลือกบริเวณสำหรับสร้างทับบนสันเขาซึ่งเป็นที่สูงเท่านั้น รูปร่างลักษณะของทับเป็นแค่เพิงพักแบบเรียบง่าย จากการบอกเล่าของผู้ที่ใกล้ชิดนิกริตอ และจากการสัมภาษณ์นิกริตอผ่านล่ามได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ในป่าดิบชื้นจังหวัดพัทลุง มีนิกริตอกลุ่มย่อยจำนวนหนึ่งที่ใช้ภูเขาสูงตามแนวเทือกเขาบรรทัดเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แต่ละกลุ่มมีผู้นำประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่มาก ประมาณ 20-25 คน หากมีจำนวนสมาชิก

ที่เพิ่มขึ้นภายหลังอาจมีการแยกกลุ่มออกมาสร้างเป็นกลุ่มใหม่ขึ้น แต่ละกลุ่มจะมีพรมแดนของพื้นที่ล่าสัตว์ และเก็บของป่าค่อนข้างแน่นอน

นิกริโตกินทั้งพืชและสัตว์ที่สามารถหาได้จากป่า แต่ไม่กินหมู สำหรับพืชที่เป็นอาหารหลักได้แก่ พืชประเภทมันป่า(Yam) มีหลายชนิดด้วยกัน พืชชนิดนี้อยู่ในวงศ์ Family Dioscoreaceae มีหลากหลายสปีชีส์ แพร่กระจายทั้งในเขตร้อนชื้นและเขตอบอุ่น พืชในวงศ์นี้เป็นไม้เลื้อย ใบรูปปลอกศร หรือรูปหัวใจ อาจมีใบย่อย 3-7 ใบ มีรากสะสมอาหารเป็นหัวกินได้แต่บางชนิดอาจเป็นพิษ ต้องรู้วิธีการกำจัดพิษออกก่อนกิน เช่นหัวกลอยจะมีสารพิษประเภทอัลคาลอยด์ที่เรียกว่า dioscorine หากกินเข้าไปจะเป็นปัญหากับระบบประสาทส่วนกลาง อาการเบื้องต้นคันตามริมฝีปาก ลิ้นและลำคอ ตามด้วยเวียนศีรษะ ตาพร่า ใจสั่น และอาจเกิดสภาวะล้มเหลวของหัวใจ เนื่องจากระบบประสาทส่วนกลางถูกกด ส่งผลให้กล้ามเนื้อหัวใจไม่อาจทำงานได้ แต่มันป่าหลากหลายชนิดที่ใช้เป็นอาหารได้ก็มีประโยชน์ต่อร่างกายไม่น้อย เนื่องจากมีสารอินทรีย์ที่สำคัญ ได้แก่ Saponins, Choline, d-Abscisin II, Vitamin C, Nannan, Phytic acid, Phenylalanine, Valine, Glucosamine, Diastase และMucilage เป็นต้น

มันป่าที่นิยมกินเป็นอาหาร มีหลายชนิด เช่น มันทราย มันแหง และมันแพง เป็นต้น แต่จะชอบกินมันทรายมากที่สุดเนื่องจากเนื้อแน่น และมีกลิ่นหอมหลังจากเผาเสร็จแล้ว พืชที่เป็นอาหารเสริม เช่น ผักกูด และหน่อไม้ เป็นต้น ส่วนผลไม้ ได้แก่ เงาะป่า กล้วยป่า มะไฟ ชีต้อน ลูกหวาย นมแมว นมควาย และมะปริงป่า เป็นต้น เนื้อสัตว์ที่นิกริโตกินเป็นอาหารได้มาจากการล่า ได้แก่ ตะกวด เต่า ตะพาน้ำ ปลา นกกางัง นกชนหิน นกกระปูด หอยกาบ ลิง ค่าง ชะนี บ่าง กระรอก กระจิง เลียงผา และกวาง เป็นต้น

การล่าสัตว์และการออกไปขุดมันเป็นหน้าที่ของผู้ชายซึ่งเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่มากกว่า การออกหาอาหารนั้นนำทีมโดยหัวหน้ากลุ่ม โดยให้รองหัวหน้า ผู้หญิงและเด็กเฝ้าทับ เครื่องมือที่ใช้ในการขุดมันจะเลือกใช้ไม้ที่เนื้อแข็งเสี้ยนปลายแหลม ความยาวประมาณ 80 เซนติเมตร การขุดจะไม่ทำให้ดินมันตาย โดยจะขุดเอาเฉพาะหัวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ดินมันสามารถเจริญเติบโต เพื่อสะสมอาหารให้พวกเขากลับมา

ขุดใหม่ในรอบต่อไป นี่คือนิกริโตกินที่อยู่วัยรุ่นกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างกลมกลืน ทำให้เขาสามารถมีอาหารกินตลอดและมีชีวิตอยู่รอดได้ หากคนเมืองไม่ตัดไม้ทำลายป่าให้พืชและสัตว์สูญหายไป

นิกริโตใช้กระบอบกุด (Borlao) ที่ทำจากไม้ซาง เป็นเครื่องมือในการล่าสัตว์ กระบอบกุดนี้จะมีสองชั้น ชั้นในจะมีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่าชั้นนอก ทั้งนี้เพื่อให้ลมที่เป่ามีแรงดันสูงพอที่ทำให้ลูกดอกพุ่งไปยังเป้าที่อยู่ไกลออกไป ส่วนชั้นนอกมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5-3.0 เซนติเมตร ความยาว 2.5 เมตร เหตุผลที่ต้องทำเป็นสองชั้นก็เพื่อให้ลูกดอกพุ่งไปได้ไกล และกระชับมือเมือใช้งาน ปกติแล้วปล้องไม้ซางมีความยาวไม่ถึง 2.5 เมตร จึงจำเป็นต้องต่อเชื่อมเพื่อให้เป็นท่อนเดียวกัน การ

เชื่อมต่อไปยังข้างของต้นไทร ปลายสุดของกระบอบอก ตูดจะเป็นที่เป่าทำเป็นกรวยด้านนอกบานใหญ่ ด้านในเรียวยาวเล็กเท่ากับกระบอบอกชั้นใน

ลูกดอก (Bila) ที่ใช้กับกระบอบอกตูด ทำด้วยไม้หมากเจ เนื่องจากหมากเจเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่มีลำต้นตั้งตรงขนาดเล็ก โดยนำลำต้นหมากเจมาผ่าเป็นซี่เล็กๆ ขนาด 3-4 มิลลิเมตร มีความยาว 25-35 เซนติเมตร ตากแดดจนแห้งสนิท หลังจากนั้นจึงเหลาและขูดจนผิวทุกส่วนเรียบ ทำให้ได้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลูกดอก 1.8-2

มิลลิเมตร แล้วเหลาปลายด้านหนึ่งให้แหลม หลังจากนั้นจึงตัดให้มีความยาว 20-30 เซนติเมตร การทำด้านท้ายลูกดอก เริ่มจากการนำทางหวายมาปอกเปลือก แล้วตากแดดให้แห้งสนิท นำมาเหลาให้มีขนาดเล็กกว่ารูของกระบอบอกชั้นในเล็กน้อยแล้วเสียบเข้ากับด้านท้ายของลูกดอก

เมื่อทำลูกดอกเสร็จแล้วจะเก็บไว้ในหลอดไม้ไผ่ขนาดเล็กซึ่งจัดเรียงเป็นวง ในกระบอบอกเก็บลูกดอกที่ทำด้วยไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10-12 เซนติเมตร ความยาว 25-35 เซนติเมตร ตรงกลางกระบอบอกเก็บลูกดอก จะใส่ปุ๋ยหวายอัดหลอดไม้ไผ่ที่เก็บลูกดอกให้ชิดกับกระบอบอกไม้ไผ่จนแน่น สำหรับเก็บไว้ใช้ในยามที่ต้องเป่าลูกดอกล่าสัตว์ เนื่องจากต้องใส่ปุ๋ยหวายอัดท้ายลูกดอกให้คับ ทำให้มีแรงดันเพิ่มขึ้นเพื่อช่วยส่งลูกดอกไปได้ไกลมากขึ้น

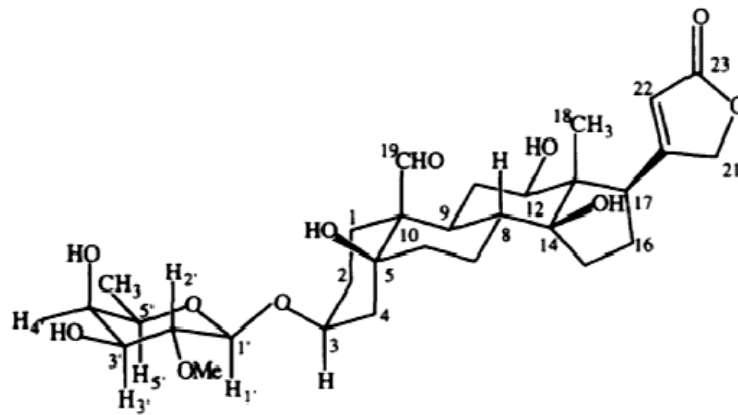
การชะโลมพิษก่อนจะนำลูกดอกไปใช้งานต้องผ่านการอาบยาพิษเสียก่อน โดยจะอาบยาพิษเฉพาะส่วนปลายแหลมที่เป็นส่วนหัวลูกดอกความยาวประมาณ 3 เซนติเมตร เมื่ออาบยาพิษแต่ละดอกแล้วเสร็จจะนำไปเสียบกับหลอดไม้ไผ่ขนาดเล็กทันที เพื่อป้องกันไม่ให้ยาพิษถูกแสงแดด เป็นไปได้ว่าแสงอัลตราไวโอเล็ต (UV) อาจทำลายพันธะโมเลกุลของสารพิษ Cardiac-glycoside หรือ Cardenolide ให้สลายตัวได้บางส่วน ซึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพของสารพิษลดน้อยลงก็เป็นได้

ยางไม้เป็นพืชที่ใช้อาบลูกดอกนำมาจากพืชยืนต้นใบเลี้ยงคู่ชนิดหนึ่ง คนไทยเรียกว่า ต้นยางนอง คนอินโดนีเซียเรียก Upas คนมาเลเซียเรียก Ipoh มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Antiaris toxicaria* Lesch พืชชนิดนี้เป็นไม้ยืนต้นมีใบเขียวตลอดทั้งปี มีความสูงประมาณ 25-40 เมตร ขนาดลำต้นเส้นผ่านศูนย์กลาง 40 เซนติเมตร หากเจริญเติบโตใกล้แหล่งน้ำจะมีพุ่มหนบริเวณโคนต้นชัดเจน รูปร่างใบเป็นแบบรูปไข่ หรือรูปรี ความกว้างของใบประมาณ 7- 19 เซนติเมตร พืชชนิดนี้มีดอกเป็นช่อกระจุกแน่นคล้ายจาน ประกอบด้วยดอกย่อยจำนวนมากเรียงตัวอัดกันแน่น แต่ละดอกย่อยมีกลีบจำนวน 2-7 กลีบ มีเกสรตัวผู้จำนวน 2-4 อัน ดอกเพศเมียเป็นดอกช่อกระจุกแน่นรูปจานหรือรูปไต รังไข่มีจำนวน 1 ห้อง ภายในมีอวุลเดี่ยว ผลมีสีแดงหรือสีชมพู เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตรภายใน 1 ผลจะมีเมล็ดเพียงเมล็ดเดียว พืชชนิดนี้จะสร้างน้ำยางทั้งที่ใบและที่เปลือกของลำต้นเพื่อป้องกันตัวเองจากสัตว์กินพืช

ปกติแล้วยางน่องเจริญเติบโตในป่าดิบชื้น ป่าพรุ หรือป่าสวานา แต่พื้นที่ที่ต้องมีระดับความสูงจากน้ำทะเลไม่มากกว่า 1,350 -1,700 เมตร จึงแพร่กระจายพันธุ์ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินเดี๋ย พิจิตรีลังกา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และจีน ลำต้นยางน่องผลิตน้ำยาง(Latex) มีสีขุ่นขาวแต่เมื่อกระทบกับออกซิเจน จะเกิดการออกซิไดซ์เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลคล้ำ ภายในน้ำยางมีสารประเภท Cardiac glycoside ที่มีชื่อเรียกว่า Antiarin ซึ่งชนเผ่าพื้นเมืองในหลายประเทศนิยมใช้เป็นยาพิษทาปลา ลูกดอกหรือลูกศร ในการล่าสัตว์

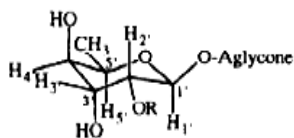
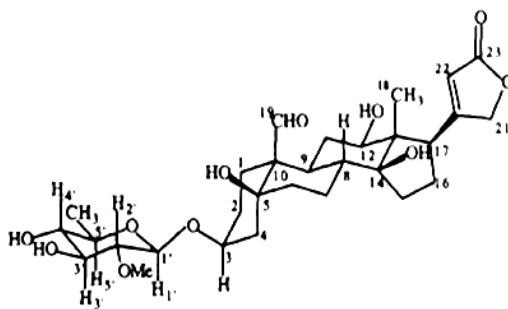
Chen and F.G. Henderson (1965) ได้ทดลองใช้สาร Glycoside จากน้ำยางซึ่งได้จากลำต้นและเมล็ดของต้นพืช *Antiaris toxicaria* กับกบและแมง พบว่าทั้งกบและแมงที่ใช้ในการทดลองทุกตัว หัวใจแสดงอาการผิดปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Fujimoto และคณะ(1983) ที่ใช้ยางของ *A. toxicaria* ทดลองกับหนู หนูจะเกิดอาการชา และพบอาการหัวใจทำงานผิดปกติ ซึ่งตรวจสอบได้จากการเต้นของหัวใจ และความดันโลหิตที่เปลี่ยนไป

เมื่อ Fujimoto และคณะวิจัยได้นำเอายางดังกล่าวมาศึกษาอีกครั้งในทางชีววิทยาและเภสัชวิทยาพบว่า สาร Cardiac glycosides หรือ Cardenolides มีผลกับการทำงานของ Na^+ และ K^+ -ATPase ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ (Heart muscle contraction) และการทำงานของเยื่อหุ้มเซลล์ของเนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ (Activity of muscle membrane)ในเดือน ตุลาคม ปี 1997 Carter และคณะ ได้ศึกษารายงานผลการสกัดสารจากน้ำยางจากต้น *A. toxicaria* พบว่าเป็นสาร Toxicarioside A. ซึ่งมีสมบัติในการยับยั้งการทำงานของ Na^+ และ K^+ -ATPase ซึ่งสอดคล้องกับการทำงาน Cardiac glycoside toxin

1, toxicarioside A
sugar = 2-O-methylfucose

ต่อมาในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน Carter และคณะได้รายงานผลเพิ่มเติมว่า ได้พบสารพิษอีกสองชนิดจาก
 หน้ำยางของ *Antiaris toxicaria* คือ Toxicarioside B. และ Toxicarioside C. สารทั้งสองชนิดเป็น Isomer ของ
 Toxicarioside A. และการทำงานเหมือนกัน

3, toxicarioside C
 R = CH₃, Aglycone = antiarigenin
 sugar = 6-deoxy-2-O-methylgulose
 5, α-antiarin
 R = H, Aglycone = antiarigenin
 sugar = β-6-deoxygulose

วิถี ... ของชนเผ่านิกริโต

วิถีชีวิตของชนเผ่านิกริโตเป็นแบบเรียบง่ายปรับตัวอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน ไม่สนใจโลกภายนอกอย่างจริงจัง แม้ว่าสมาชิกบางส่วนจะออกมาอยู่แบบคนเมืองและได้รับการศึกษาในโรงเรียนของรัฐ แต่ก็ไม่มีสมาชิกคนอื่น ๆ ดันรนที่จะติดตามออกมา ไม่คิดที่จะเรียนรู้การปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ ยังต้องการที่จะอยู่อย่างอิสระภายในป่า ธรรมชาติที่ป่ายังให้ที่อยู่อาศัย หลบภัย และแหล่งอาหารที่เพียงพอต่อการมีชีวิตรอด สังคมของนิกริโตค่อนข้างแคบ ครอบคลุมส่วนใหญ่เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีการไปมาหาสู่กันระหว่างเครือญาติ ระหว่างกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ข้ามจังหวัดบ้าง แต่ไม่บ่อยนัก สังคมของนิกริโตจึงค่อนข้างแคบ มักมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ภายในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่

ปัจจุบันนิกริโตบางกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้านมีการพึ่งพิงอิงอาศัยกันและกัน เช่นครอบครัวที่มีลูกอ่อนหามันทรายให้ลูกกินเป็นอาหารไม่ได้ จึงจำเป็นต้องพึ่งพิงข้าวสารเพื่อหุงให้ลูกกินแทน การพึ่งพาอาหารจากคนเมืองจึงเกิดขึ้น ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการพึ่งพาจึงนำไปสู่ความเป็นเพื่อนมากขึ้น บางครั้งนิกริโตลงจากเขามาเพื่อนำของป่ามาแลกเปลี่ยนกับอาหาร ในขณะที่ชาวบ้านพาคนเมืองขึ้นไปพบปะเพื่อศึกษาเรียนรู้ หรือการนำไปร่วมกิจกรรม การแลกเปลี่ยนของทั้งสองฝ่ายเป็นไปตามโอกาสและห้วงเวลาที่เหมาะสม

ชนเผ่านี้มีอุปนิสัยเร่ร่อนไปทั่วทั้งป่าเพื่อล่าสัตว์และเก็บของป่าอยู่ตลอดเวลา วิถีชีวิตจึงไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เพราะมีป่าเป็นบ้าน รอบๆบ้านมีอาหารทั้งสัตว์และพืชให้บริโภค เนื่องด้วยนิกริโตเข้าใจในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม เขาจึงใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอประมาณ ไม่เก็บสะสมหรือกักตุนเหมือนคนเมือง ดุลยภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน ป่า และสัตว์ป่า จึงเกิดขึ้นและดำรงอยู่แบบยั่งยืนได้

แม้ว่านิกริโตไม่ต้องการบ้านที่ถาวร แต่ก็มีความต้องการสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการกำบังแดด ฝน ในลักษณะเรียบง่าย ซึ่งเป็นเพียงเพิงพักแบบง่าย ๆ ที่มีเพียงหลังคาที่มีลักษณะลาดเอียงจรดพื้นดิน วัสดุของหลังคาที่อาศัยไปไม่ชนิดต่างๆ เท่าที่หาได้ในละแวกไม่กี่ไกลจากที่ตั้งทับมานานัก หากฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน เช่น ในช่วงฤดูฝน ก็จะโยกย้ายไปอาศัยตามถ้ำในละแวกใกล้เคียง การเลือกทำเลในการตั้งที่พักชั่วคราว ผู้นำกลุ่มจะตัดสินใจเลือกบริเวณที่ไม่ห่างแหล่งน้ำจืดมากนัก ภูมิประเทศต้องมีความลาดเอียง หากสามารถเลือกพื้นที่ซึ่งลาดเอียงทุกๆ ด้านก็จะดีมาก ทั้งนี้เพื่อให้ฝนที่ตกลงมาสามารถไหลออกจากบริเวณที่ซึ่งเป็นที่พักได้หมดโดยไม่ท่วมขัง

นอกจากนั้นทำเลในการตั้งที่พักชั่วคราวจะต้องไม่เป็นเส้นทางที่ขวางทางน้ำป่าไหลหลาก ไม่อยู่ใกล้กับแม่น้ำ ลำคลอง หรือ ใกล้น้ำตกเกินไป เพื่อเป็นการป้องกันภัยน้ำท่วม ควรเป็นบริเวณที่มีต้นไม้ซึ่งมีเรือนยอดซ้อนทับกันเป็นชั้นๆ เพื่อเป็นร่มกันแดดกันฝนตามธรรมชาติได้ในระดับหนึ่ง แต่จะไม่เลือกบริเวณที่มีต้นไม้ใหญ่มากเนื่องจากกลัวอันตรายที่อาจเกิดจาก การล้มลงของต้นไม้ใหญ่หากดินอืดตัวด้วยน้ำ และมีลมกระโชกแรงมากในฤดูฝน และที่สำคัญจะไม่เลือกสถานที่ที่เคยมีคนเสียชีวิตมาก่อน เนื่องจากกลัวภูตผีวิญญาณ ที่อาจจะป็นสาเหตุของการเจ็บป่วย

ที่พักชั่วคราวที่สร้างขึ้นเรียกว่าทับ(Ayah) การสร้างทับเริ่มจากการแผ้วถางต้นไม้ขนาดเล็กในกลุ่มของไม้ยืนต้น เพื่อปรับให้เป็นลานโล่ง หลังจากนั้นผู้หญิงและเด็กจะช่วยกันกวาดพื้นให้สะอาด ส่วนผู้ชายในแต่ละครอบครัวจะไปหาไม้และใบพืชที่มีขนาดใหญ่ ที่อาจเป็นใบกล้วย หรือใบพืชตระกูลปาล์ม อาทิ ใบปาล์มชิงหลังขาว ใบปาล์มจ้าวเมืองตรง ใบหมากพน ใบหมากเจ หรือใบหวาย เพื่อนำมาใช้สำหรับคลุมหลังคา

การก่อสร้างเริ่มจากปักเสาไม้สองเสา ให้มีระยะห่างเหมาะสมกับความจุของสมาชิกภายในครอบครัว หากเป็นทับชายโสดระยะห่างระหว่างเสาประมาณ 140-160 เซนติเมตร สำหรับทับครอบครัวนั้นจะมีระยะห่างระหว่างเสา มากกว่าทับชายโสดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมาชิกของครอบครัวเป็นสำคัญ หากครอบครัวมีลูกเล็กๆประมาณ 3-4 คน ขนาดความกว้างระหว่างเสาประมาณ 350 เซนติเมตร การปักเสาจจะปักให้เอนไปทางด้านหลังเล็กน้อย เพื่อให้งามของเสารองรับกับไม้ที่พาดจากด้านหลังมายึดกับเสาให้แน่น ระหว่างเสามีไม้พาดเสมือนหนึ่งเป็นคานยี่ดะหว่างเสา เสร็จแล้วจะนำใบพืชที่มีขนาดใหญ่มาพาดบนคานเป็นหลังคา

เมื่อทับสร้างเสร็จมองคล้ายกับเป็นเพิงที่ด้านหน้าเปิดกว้างเป็นทางเข้า ด้านหลังหลังคาจรดดิน ด้านข้างทั้งสองโล่ง มองเห็นได้ทั้งสามด้าน การออกแบบการสร้างทับลักษณะนี้ จะไม่กั้นวอลกับละอองน้ำฝนที่สาดเข้ามาทางด้านข้าง เนื่องจากภายในป่าทึบจะไม่มีการสะสมที่พัดมาทางด้านข้างแต่อย่างใด มีแต่หยาดฝนทางแนวตั้งเท่านั้น และถึงแม้ฝนจะตกหนักหลังคาทับก็ป้องกันฝนได้ เนื่องจากเหนือรัศมีคาทับขึ้นไปมีร่มคันใหญ่ของเรือนยอดไม้ยืนต้นหลายคันแผ่ซ้อนกันเป็นชั้นๆ เพื่อบังฝนให้อยู่แล้ว

ภายในทับจะสร้างแคร่ไม้ฟาก (Panong) วางตามแนวลึกของทับ โดยหันหัวออกด้านนอกปลายเท้าวางไว้ด้านใน ไม้ที่ใช้ทำฟากสำหรับนอนนั้นเป็นส่วนของลำต้นของต้นหมากเจ เนื่องจากหมากเจเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่มีลำต้นตรง ผิวเรียบ ไม้แตกกิ่งเหมือนพืชใบเลี้ยงคู่ ทำให้ไม่เจ็บหลังเมื่อล้มตัวลงนอน ขนาดของแคร่ไม้ฟากถ้าเป็นชายโสดจะมีขนาดเล็ก กว้างประมาณ 65-75 เซนติเมตร ความยาวสอดคล้องกับความสูงของเจ้าของ หากเป็นแคร่ไม้ฟากของทับที่มีครอบครัว จะความกว้างสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก ทับภายในจะมีกองไฟขนาดย่อม ที่ไม้ฟากจะติดไฟอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อความอบอุ่น ไล่แมลง และใช้ปรุงอาหาร ทั้ง เผา ปิ้ง หรือหุงข้าว ให้เด็กเล็ก

การจุดไฟ จะใช้เชื้อที่อยู่ระหว่างกาบใบของต้นเตาร้าง (Caryota mitis Lour) ซึ่งเป็นพืชตระกูลปาล์มชนิดหนึ่ง เสียบเข้ากับกิ่งไม้แห้งที่ผ่าซีก นำหวายเส้นขนาดเล็กๆมาสอดเข้ากับกิ่งไม้ดังกล่าว แล้วใช้เท้าเหยียบให้ติดกับพื้นดิน หลังจากนั้นใช้มือดึงเส้นหวายกลับไปกลับมาอย่างรวดเร็ว เส้นหวายจะเกิดการเสียดสีกับกิ่งไม้ เกิดเป็นความร้อนจนกระทั่งถึงจุดติดไฟ จะเกิดการลุกไหม้โดยอาศัยเชื้อเตาร้างเป็นเชื้อเพลิง ไฟก็จะติดเชื้อต้นเตาร้างและติดกิ่งไม้ เส้นหวายก็จะขาดออกจากกัน การจุดไฟก็แล้วเสร็จจึงนำกิ่งไม้ที่ติดไฟไปก่อไฟโดยใช้ไม้ฟากเป็นเชื้อเพลิง และมีการเติมไม้ฟากเป็นครั้งคราว เพื่อให้ไฟติดอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่น่าสนใจคือไม้ฟากที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงจะติดไฟได้ง่ายมากแม้ว่าจะโดนน้ำฝนเปียกก็สามารถติดไฟได้เหมือนไม้ฟากแห้ง

นอกจากนั้นภายในทับยังเป็นที่เก็บสิ่งของชั่วคราวในช่วงที่หยุดพักแรม สิ่งของที่เป็นเสื้อผ้าที่ได้รับบริจาคมาจากคนเมือง กระสอบใส่ของที่สานด้วยใบเตยด้วยตนเอง มักจะแขวนไว้ใต้เพิงหลังคาแทบทั้งสิ้น ยกเว้นเครื่องมือล่าสัตว์ที่เรียกว่า “กระบอกตุต(Borlao)” ซึ่งทำด้วยกระบอกไม้ซางมีไว้สำหรับเป่าลูกดอก ส่วนลูกดอกปกติจะเก็บไว้ในกระบอกไม้ไผ่ กระบอกตุตมักจะพองไว้ข้างแคร่ไม้ฟาก เมื่อล้มตัวลงนอนเครื่องมือล่าสัตว์หรืออาวุธสำหรับป้องกันตัวเองชิ้นนี้จะอยู่ใกล้กายด้านที่ถนัดที่สุด ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการหยิบฉวยสำหรับการป้องกันตัวเองได้ตลอดเวลา

การมีวิถีชีวิตเร่ร่อนในป่า ยังชีพแบบเรียบง่าย อยู่ร่วมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบใกล้ชิด ทำให้นิกริโตเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่มีอยู่อย่างมากมาย ภายในป่า ทั้งเพื่อการบำรุงสุขภาพ และรักษาเมื่อป่วยไข้ สมุนไพรตัวอย่างที่นิกริโตใช้ประโยชน์ (เกศริน มณีสุน 2544) เช่น

เอื้องหมายนา (*Costus speciosus* Smith) สรรพคุณ ใช้แก้คันลำต้นเป็นยาหยอดตา แก้แสบตา ตาแดง

หัวพล (Zingiber montanum (Koenig) Link & Dietr) สรรพคุณ ใช้ส่วนของเหง้านำมาฝนกับน้ำทาแก้ผื่นคัน กระจายหลังโกง (*Elattariopsis* sp.) สรรพคุณ นำลำต้นมาขยี้ พันรอบศีรษะ แก้อาการวิงเวียน

ปลาไหลเผือก (*Eurycoma longifolia* Jack) สรรพคุณ ใช้รักษาโรคมะเร็ง โดยใช้ส่วนของราก ต้มน้ำดื่ม ใบต้มน้ำอาบ

ข้าวเย็นเหนือ (*Smilax corbularia* Kunth) สรรพคุณ นำหัวมาต้มน้ำดื่ม เป็นยาเสริมกำลังบำรุงร่างกายสำหรับผู้ชาย

เอื้องลิลา (*Corymbochis veratrifolia* Blume) สรรพคุณ ใช้ส่วนของรากต้มน้ำดื่มเป็นยาเสริมกำลังบำรุงร่างกายสำหรับผู้ชาย

ว่านนางตัด (*Labisia pumila* (Blume) Fern-Vill & Naves) สรรพคุณ ใช้ส่วนของรากต้มน้ำดื่ม ช่วยให้มดลูกแข็งเร็ว สำหรับสตรีหลังคลอด

ผักเหมียง (*Gnetum gnemon* L.) สรรพคุณ ใช้ส่วนของรากต้มน้ำดื่มก่อนมีประจำเดือน 7 วัน ป้องกันการตั้งครรภ์

หญ้าหนุตัน (*Dianella ensifolia* (L.) DC.) สรรพคุณ แก้โรคความดันโลหิต โดยนำส่วนของรากผสมุนไพรนำมาต้ม

เซียด (*Cinnamomum inners* Blume) พืชสมุนไพรชนิดนี้ สรรพคุณช่วยขับลม เมื่อเกิดภาวะท้องอืด โดยนำรากพืชมาต้มน้ำดื่ม

ขมิ้นฤๅษี (*Tinomiscium* sp.) เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่มีสรรพคุณสำหรับการรักษาโรค คนที่เป็นโรคริดสีดวงทวาร โดยให้นำส่วนของรากพืชมาต้มน้ำดื่ม

เข็มทอง (*Ixora javanica* DC.) เป็นพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณเกี่ยวกับการขับพยาธิตัวกลม จึงใช้เป็นยาขับพยาธิ สำหรับเด็ก ๆ

ร่องไม้ (*Pseuderanthemum graciliflorum* Ridl.) เป็นพืชสมุนไพรทั่วไปที่มีสรรพคุณ สำหรับช่วยเป็นยาบำรุงกำลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางเพศให้กับผู้ชาย ที่สมรรถนะทางเพศเสื่อมถอย

ข่อยน้ำ (*Streblus taxoides* (Heynes) Kurz) เป็นพืชสมุนไพรที่เป็นยาทาภายนอก สำหรับบรรเทาอาการไอ โดยใช้ผลมาโขลกกับปูนกินดินแดง แล้วนำไปทาบริเวณคอด้านหน้าเพื่อบรรเทาอาการไอ สำหรับเด็กเล็ก

ภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคมของนิกริต มีลักษณะเป็นคำโดด อยู่ในกลุ่มของ Mon-Khmer ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตระกูล Austro-Asiatic แต่เมื่อมีความจำเป็นต้องสื่อสารกับสังคมอื่น การเรียนรู้เกี่ยวกับคำ และความหมายของคำ ในภาษาอื่นกลายเป็นสิ่งที่จำเป็น จึงเกิดปรากฏการณ์ การยืมคำมาจากภาษาอื่นเพื่อใช้สื่อสารกันในวิถีชีวิตด้วย เช่น คำในภาษาไทย และมลายู เป็นต้น คุณสมบัติยืมคำ ปรากฏพัฒนาการได้รวบรวมตัวอย่าง คำบางคำที่นิกริตใช้ไว้จำนวนหนึ่ง ดังนี้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
การเรียกชื่อสิ่งของ		
มะแก๊ส	มะ-แก๊ต	อาหาร
เลปะ	เล-ปะ	ยาสูบ
อันขนม	อัน-ชะ-หนม	ขนม
นะลี	นะ-ลี	ข้าว, ข้าวสาร
การเรียกชื่อสัตว์		
ชুমิกีบ	ชู-มิ-กีบ	กุ่ม
อีกัน	อี-กัน	ปลา
แร็ดคะเจาะ	แร็ด-คะ-เจาะ	มดแดง
กะลา	กะ-ลา	ฝั้งหรือน้ำฝั้ง
ปะชิง	ปะ-ชิง	ค่าง
อากัปกริยา		
ตะเฮ็ด	ตะ-เฮ็ด	หุ้งผ้า
คะชิ	คะ-ชิ	รัก
ตะฮุนตะแอน	ตะ-ฮุน-ตะ-แอน	มานี้
ต๊ะติเฮ็ด	ต๊ะ-ติ-เฮ็ด	แล่น, วิ่ง
อันทิง	อัน-ทิง	กล้วย
การนับญาติ		
นะมัน	นะ-มัน	ลูก
ฮัวะ	ฮัวะ	พ่อ
นะ	นะ	แม่
แบ	แบ	น้อง
โตะ	โตะ	พี่